

Pred važnimi odločitvami v deželnem svetu

V sredo so se sestali voditelji skupin, ki so zastopane v deželnem svetu, in se sporazumeli, da bo prihodnja seja sveta v sredo, 9. t. m. Na tej seji bodo deželni svetovavci izvolili člane dveh komisij, od katerih je gotovo najvažnejša tako imenovana paritetna komisija, ker bo dejansko od te komisije odvisno, kakšni bodo izvršilni zakoni posebnega deželnega statuta.

Na seji, ki je bila 1. t. m., je bil prisoten tudi svetovavec liste Slovenske skupnosti dr. Jože Škerk. Ob tej priložnosti je izročil predsedniku deželnega sveta dr. De Rinaldinju posebno vlogo, ki jo zaradi važnosti obravnavanega vprašanja objavljamo v celoti.

Na zadnji seji deželnega sveta ste spotočili dnevni red prihodnje seje, ki med drugim predvideva izvolitev članov paritetne komisije, ki jo določa 65. člen Posebnega statuta dežele Furlanije-Juljske krajine. Ta komisija ima nalogo, da pripravi izvršilne določbe Posebnega statuta in določila o prehodu državnih uradov v sklop deželne uprave.

Dnevni red tudi predvideva izvolitev 5 deželnih svetovalcev v komisijo za razdeljevanje skladov, ki so določeni za potrebe Tržaškega ozemlja (komisija za Trst), kot omenja 70. člen statuta.

V tej zvezi si dovoljujem Vas opozoriti, da bi bilo primerno, če bi pri predlaganju in izbiri imen upoštevali upravičene zahteve slovenskega prebivalstva dežele.

Imenovanje slovenskega člana v paritetno komisijo, ki jo določa 65. člen, je celo neobhodno potrebno.

V okviru te komisije bi morali namreč obravnavati in pripraviti vsa tista polnopravna zakonska sredstva, ki so potrebna za podrobno obrazložitev in izpopolnitev določil Posebnega statuta, ki zadevajo koristi in pravice slovenske narodne manjšine.

Ker bodo v tej komisiji sodelovali tudi člani, katere bo imenovala osrednja vlada, bi to bilo po mojem mnenju najbolj primer-
no mesto, od katerega bi pristojni organi lahko dobivali predloge in zakonske osnutke, ki bi mogli tvoriti osnovo za ureditev naših vprašanj. To tembolj, ker bi bili omenjeni predlogi in osnutki rezultat dela kvalificiranega pristojnega organa.

Ker menim, da je vprašanje zelo važno, Vas prosim, da pravkar obrazložene misli upoštevate. Dovoljujem si Vam sporočiti, da sem na Vašo razpolago za morebitna nadaljnja pojasnila.

NOVA VLADNA KRIZA

Od konca zadnjega tedna je Italija ponovno brez prave vlade. Poslanec Moro, ki je predsedoval vladi, v kateri so poleg krščanskih demokratov, socialdemokratov in republikancev prvič po letu 1947 sodelovali tudi socialisti, je odstopil. Sredinsko-levičarska koalicija, ki bi bila morala vladati do konca sedanje zakonodajne dobe in bi morala imeti v parlamentu eno najkrepkejših večin, se je razbila po komaj šestih mesecih obstoja.

Kriza je navidez nastala zaradi banačnega vzroka. Minister za prosveto Gui, ki je krščanski demokrat, je vključil v proračun svojega ministrstva nekaj deset milijonov več podpore zasebnim šolam, o čemer ni obvestil ministra za državni proračun Giolittija, ki je socialist. Po italijanski ustavi je ustanavljanje zasebnih šol sicer dovoljeno, vendar se takšni zavodi morajo sami finančno vzdrževati in ne smejo predstavljati nobenega bremena za državo. Dogaja pa se, da zasebne šole (gre namreč v ogromni večini za katoliške šole) kljub temu dobivajo že ves čas po vojni določene državne podpore, čeprav se temu upirajo vse stranke, razen krščanskih demokratov. Povečani izdatek tem šolam pa je tokrat sprožil v poslanski zbornici val protestov pri opoziciji in, kar je najvažnejše, pri sami socialistični vladni stranki. Zgodilo se je naposled, da so se poslanci morali izreči, ali so za laično ali konfesionalno šolo, pri čemer so se seveda pripadniki laičnih strank izjavili za prvo. Krščanski demokrati so tako ostali v manjšini in omenjeni člen proračuna ni bil odobren. Zanj niso glasovali niti nekateri ministri, zaradi česar je predsednik Moro odstopil.

PROGRAM JE POVZROČAL RAZKOLE V KOALICIJI

Po splošni sodbi pa to ni bil glavni in resnični vzrok sedanje krize, saj so se že več časa pojavljala v vladni koaliciji in zlasti v notranjosti dveh najmočnejših vladnih strank — demokristjanske in socialistične — nesoglasja, kar so seveda spretno izkoristili politični nasprotniki vlade in tisti tisk, ki je v rokah ali pod vplivom politične ter gospodarske desnice in komunistov.

Program sredinsko-levičarske vlade je predvideval izvedbo določenih reform, pri čemer bi bil prizadeti tudi interesi velikega kapitala. Program je nadalje predvideval ustanovitev dežel in začetek izvajanja gospodarskega programiranja, kar bi predstavljalo za državo veliko finančno breme. Že ob svojem nastanku pa se je morala sedanja vlada spopasti s posledicami precej hude gospodarske krize in sprejeti vrsto ukrepov, ki naj pripomorejo k ozdravljenju gospodarstva v državi. Ti ukrepi pa, kot je razumljivo, niso mogli vzbujati simpatij v javnosti in so povzročali precej te-

žav zlasti v socialistični stranki. Ta je namreč bila dolga leta v opoziciji, je zaradi vstopa v vlado doživela razkol in se najbrž v zadostni meri še ne zaveda, da je oblast v demokratični državi tesno združena tudi z odgovornostjo.

Del demokristjanske stranke (njene sredinske struje, ki je že načelno proti sedanji vladni koaliciji in jo v parlamentu podpira le zaradi strankarske discipline, ne jemljemo v poštev) in baje celo nekateri demokristjanski ministri, so mnenja, da bi morala vlada najprej skrbeti za odpravo gospodarske krize in šele nato misliti na izvedbo reform, zlasti tistih, ki zahtevajo velike izdatke. Če bi namreč hoteli izvesti vse hkrati, bi se gospodarski položaj mogel še poslabšati.

Takšno modrovanje pa je naletelo na odpor zlasti pri tistih socialistih, ki so ob razkolu sicer ostali zvesti stranki, vendar so po svoji miselnosti in po svojem gledanju na gospodarsko ter politično dogajanje še vedno bližji skrajni levici kot ostalim vladnim strankam. Ti so zato pričeli javno nastopati proti določenemu delu demokristjanov, češ da je njihovo stališče le pretveza, da se odloži in morda celo onemogoči izvedba bistvenih točk vladnega programa.

Nepristransko pa je treba tudi priznati, da utegne postati resno in lojalno sodelovanje s stranko, kakršna je danes Kršč. demokracija, zelo problematično. V stranki se namreč bje hud boj med mnogimi strujami, ki gredo od izrazite desnice do izrazite leve. Huda nasprotstva obstajajo nadalje med raznimi »veljaki«, kar seveda močno ovira učinkovitost celotne strankine akcije. Vse to vzbuja pri ljudeh, ki imajo opravka s tako stranko, občutek negotovosti in zlasti občutek nezaupanja.

Medtem ko pišemo, je predsednik republike zaključil posvetovanja, vendar še ni nikomur poveril mandata za sestavo nove vlade. Zdi se pa, da bo ta naloga ponovno zaupana poslancu Moru, ker so se zanj izrekle vse štiri sredinsko-levičarske stranke. Kriza seveda ne bo s tem odpravljena, ker se bodo še le začela pogajanja med strankami za novo vlado. Kako se bo ta kočljiva zadeva rešila, še ni mogoče danes natančno predvidevati. V glavnem obstajajo tri možnosti: ali se obnovi dosedanja vladna koalicija (Kršč. demokracija, socialisti, republikanci in socialdemokrati) ali pride do vlade Kršč. demokracije, socialdemokratov in republikancev z zunanjo podporo socialistov ali pa se sestavi začasna vlada, ki bi bila na oblasti, dokler se med sredinsko-levičarskimi strankami ne razčisti sporna vprašanja.

Potrebna pa je vsekakor hitra in temeljita rešitev vladne krize, ker se bo drugače Italija znašla v še težjem političnem in gospodarskem položaju, kakršen je danes.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 5. julija, ob: 8.30 Poslušali boš... Od nedelje do nedelje na našem valu; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Zborovske skladbe Rada Simonitija; 10.00 Prenos sv. maše iz Stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Lepi janičar«. Napisal Rado Murnik. Četrta in zadnja del. Igra RO., vodi Lojzka Lombar; 12.00 Slovenska nabožna pesem; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 15.00 Zlata risanka: Anthony Richard; 16.00 Maloznane velike ljubezni - Franc Jeza: »Ibsen in deklica na otoku«; 16.30 Baletna glasba; 17.30 Vabilo na ples; 18.30 Kino, včeraj in danes, pripravil Sergij Vesel; 21.00 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Nesrečna boš sedem let«.

• PONEDELJEK, 6. julija, ob: 11.45 Naš juke-box; 12.15 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Nesrečna boš sedem let«; 18.30 Sodobna italijanska glasba; 18.55 Tržaški in gorški pianisti. Roberto Repini: Impromptu in Fugato Dorian Saracino; Dve skladbi za klavir, Carlo de Incontrera: Dimensiononi in ritmi; 19.15 Iz Lovčevih zapiskov - Ivan Rudolf: »Vidra«; 21.00 Giuseppe Verdi: »Nabucco«. V odmoru (približno ob 21.45) Opera, avtor in njegova doba, pripravil Gojmir Demšar.

• TOREK, 7. julija, ob: 11.45 Mali ansambli; 12.15 Zenski liki; 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa; 19.00 Solisti, gostje v Trstu. Na stekleno harfo igra Bruno Hoffmann; 19.15 Pripovedke o narodnih junakih: »Peter Klepec«, pripravil Joško Lukeš; 21.00 Radijska novela: Giuseppe Berto: »Osvojitve lune«; 22.50 Sodobna simfonična glasba.

• SREDA, 8. julija, ob: 11.45 Italijanski akvarel; 12.15 Pogled na svet; 18.30 Orkester v osemnajstem stoletju - Johann Sebastian Bach: Brandenburgski koncert št. 1 v F-duru; 18.55 Slovenski romantični samospevi. Izvajalci: sopranistki Gojka Berginc in Karla Otta, tenorist Dušan Pertot in baritonist Marijan Kos; 19.15 Tržaška gledališča: »Gledališče San Pietro«, pripravil Claudio Gherbitz; 21.00 Simfonični koncert orkestra tržaške filharmonije. Vodi Emilio Suvini. Sodeluje pianistka Enza Ferrari. V odmoru (približno ob 21.35) Obletnica meseca - Rado Bednarik: »Ob stoletnici ustanovitve Prve internacionale«.

• CETRTEK, 9. julija, ob: 11.45 Folklorne mozaik; 12.15 Potovanje po Italiji; 17.20 Iz albuma lahke glasbe; 18.00 Pevski zbori Julije in Kralje in Furlanije: Zbor »Montasio« iz Trsta; 18.30 Kvarter v dvajsetem stoletju; 19.15 Prazgodovina naše dežele: »Kraške jame, spomeniki davnine«, pripravil Dante Cannarella; 21.00 »Večer z oboževanci Djune June«, radijska komedija, ki jo je napisal Edmond Kinds, prevedel Ivan Savli. Igra RO., režira Jože Peterlin; 22.50 Slovenski in jugoslovanski solisti. Klarinetist Miha Gunzek, pri klavirju Marijan Lipovšek.

• PETEK, 10. julija, ob: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi; 12.15 Žena in dom; 18.30 Najlepše romantične simfonije; 19.15 Jadransko morje - Gojmir Budal: »Ime, izvor in razvoj jadranske kotline«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe. V odmoru (približno ob 21.30) Politična demokracija in industrijska družba: Sabino Samele Acquaviva: (1) »Politična družba in socialni ustroj«.

• SOBOTA, 11. julija, ob: 11.45 Ameriški odmevi; 12.15 Zavojevalci gora - Dušan Pertot: »Predhodniki planinstva«; 14.40 Karakteristični ansambli; 15.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste; 15.30 »Klatež«. Komedija v treh dejanjih, Guida Cantinija, prevedla Nada Konjedic. Igra RO., režira Jože Peterlin; 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji - Primož Ramovš: Sinfonietta. Slovenski filharmonični orkester, dirigira Samo Hubad; 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Mantelanc; 20.45 Vokalni kvintet, ki ga vodi Humbert Mamolo; 21.00 Vabilo na ples; 22.00 Simfonične pesnitve - Ernest Bloch: »Voice in the Wilderness« za violončelo obligato.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 5. julija, nedelja: Ciril in Metod
- 6. julija, ponedeljek: Dušica, Jan
- 7. julija, torek: Manica, Vilibald
- 8. julija, sreda: Liza, Spela
- 9. julija, četrtek: Veronika, Verenka
- 10. julija, petek: Ljubica, Amalija
- 11. julija, sobota: Olga, Savij

Bliskavica nad Berlinom

V petek popoldne so podale Združene države Anglija in Francija skupno izjavo glede berlinskega vprašanja. V njej ugotavljajo, da prijateljska pogodba med Sovjetsko zvezo in Vzhodno Nemčijo ni prav nič spremenila pravnega položaja sovjetske cone Nemčije in vzhodne polovice Berlina. Nadalje trdi diplomatska izjava, da ima pravico govoriti v imenu vseh Nemcev samo zahodnonemška vlada v Bonnu. Zahodne velesile tudi trdijo, da je samoodločba vseh Nemcev edina pravilna rešitev nemškega vprašanja in nemških državnih mej in da hoče Sovjetska zveza za vedno razdelitev Nemčije.

Sovjetski dopisni urad Tass je še isti dan odgovoril, da prijateljska pogodba z Vzhodno Nemčijo še ne pomeni delitve nemškega naroda. Zahodnim silam očita, da nočejo priznati Zahodne polovice Berlina kot samostojno telo samo zaradi tega, da morejo tam obdržati svoje čete.

Iz obrambe prehaja sovjetska diplomacija tudi v napad. V petek, torej vse na isti dan, je izročila v Moskvi poslanikom treh zahodnih velesil protestno pismo proti volitvam nemškega državnega predsednika v zahodnem Berlinu. V pismu je rečeno, da Berlin ni del zahodne nemškega ozemlja in da to tudi nikoli ne bo. V Bonnu pa o go-

varjajo, da so zahodni Berlinčani že v letih 1954 in 1959 voili državneja predsednika. Čemu bi ga torej letos ne smeli? Volitve so samo simbolični znak, da tvorijo vsi Nemci enoto.

Ta trditev je nedvomno resnična. Res pa je tudi, da vzbuja neprestano rovarjenje tajnih nacističnih družb strah pred kakim novim nemškim povračilnim gibanjem. Berlin bo zatorej ostal še nekaj časa jaboško razdora.

LUEBKE SPET PREDSEDNIK

Kandidat krščanskih demokratov, dosedanjí predsednik republike Heinrich Lübke, je bil v zahodnem Berlinu ponovno izvoljen za predsednika Zahodne Nemčije. Sovjeti so tudi tokrat protestirali proti temu, da so Nemci volili svojega predsednika v Berlinu, kjer je tokrat izjemno nasedal nemški parlament. Lübke je dobil 710 glasov od 1042 glasujočih. Predsednik bo ostal nadaljnjih pet let.

Tito pri Gomulki

Jugoslovanski predsednik Tito se je med 7-dnevnim obiskom na Poljskem, kjer je imel politične razgovore s poljskimi oblastniki, zlasti s predsednikom vlade in glavnim tajnikom delavske partije Gomulko. Predmet razgovorov je po eg odnosov med obema državama tvoril zlasti sedanji položaj v mednarodnem komunističnem gibanju. Tito in Gomulka sta ugotovila, da je stališče kitajskih komunistov škodljivo ne samo razvoju svetovnega komunističnega gibanja, temveč utegne tudi škodovati miru na svetu.

Po najnovejših vesteh je bilo medtem v Moskvi že odločeno, da bo v začetku novembra sklicana predhodna konferenca komunističnih partij, ki bo samo uvod v poznejšo vrhunsko komunistično konferenco, na kateri naj bi se dokončno razčistili odnosi med Moskvo in Pekingom.

Robert Kennedy na Poljskem

Ameriški minister za pravosodje Robert Kennedy je bil s soprogo in tremi otroki na tridnevni zasebni obisk na Poljskem. Kennedy je obiskal Varšavo, Krakov in znano romarsko svetišče Jasno Goro, kjer se je sestel tudi s poljskim primasom kardinalom Višinskim.

Zanimivo je, da je ameriški gost povsod bil naravnost triumfalno sprejet.

BRITANSKI PREDLOG ZA CIPER

Večika Britanija je pripravila nov načrt za rešitev ciprske krize. Po tem načrtu bi Ciper bil priključen Grčiji, Turčija pa bi v zameno dobila kak drug otok v Egejskem morju ali pa del Tracije, kamor bi nšlili 80 tisoč ciprskih Turkov.

Za ciprsko krizo se zanima tudi De Gaulle, ki baje tudi ima svoj predlog za ureditev sporne vprašanja. Francoski predsednik je te dni sprejel turškega ministrskega predsednika Inonuja, še prej pa se je sestel z grškim predsednikom Papandreum.

Vatikanski list brani Pija XII.

Vatikanski tednik »L'Osservatore della Domenica« je izšel v petek v posebni izdaji na 80 straneh, ki je vsa posvečena ravnanju papeža Pija XII. med drugo svetovno vojno. Članke so prispevali duhovniki in laiki, katoličani, pa tudi nekatoličani. Poleg tega prinaša posebna izdaja tudi vrsto dokumentov.

V uvodnem članku je rečeno, da je v teku nekaj proces v javnosti proti papežu Piju XII. Toda premnogi so pozabili, da si je Pij XII. iz vseh svojih moči prizadeval, da bi preprečil drugo svetovno vojno in prihranil tako človeštvu neizmerno trpljenje.

V članku so omenjene tudi obdolžitve, da Pij XII. ni dovolj storil, da bi preprečil iztrebljenje Judov v Tretjem Reichu. Vendar pa o tem niti ni več potrebno razpravljati, je rečeno v članku, ker je jasno, da tako pačenje zgodovine žali krščansko in človeško vest.

V nekem drugem uvodnem članku piše, da zgodovina »brezobzirno razbije laži in pogrške. Ohrani samo resnico, resnica pa očarja Pija XII. z gloriolo«.

Pred kratkim je objavilo ameriško zunanje ministrstvo uradne dokumente iz katerih je razvidno, da je imel Pij XII. leta 1943 pomisleke, da bi javno »obsodi« grozovitost nacistov, ne da bi se istočasno obrnil tudi proti sovjetskim nečloveškim. Zavezniška poročila o grozotah nacistov je smatral sicer za utemeljena, istočasno pa za propagandistično pretirana.

CASTROVA SESTRA POBEGNILA

Sestra Fide'a Castra, Juana Castro Ruiz, je pobegnila s Kube v Mehiko, kjer se skriva, da je ne bi Castrovi agenti ugrabili. Povedala je, da sta vzpostavila njena brata na Kubi strašen teror in da je v ječah najmanj 75.000 ljudi, s katerimi zelo grdo ravna.

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Vešče okoli blišča cerkvene umetnosti

Stiki med narodi v obliki obmejnih pasov in množičnega turizma prinašajo narodom v ogromni večini samo dobre stvari. Razumljivo pa je, da vzrastejo ob robu velikanskega osebnega in blagovnega prometa tudi drobne zlorabe, da zagledajo beli dan tudi manj vsečne človeške lastnosti. Lahko bi jih našli celo vrsto, in morda bi bilo celo to prav, ker bi koga to le pobudilo, da bi jih skušal odpraviti. Pisatelj Boris Pahor in še nekateri drugi so v tisku na obeh straneh meje upravičeno zamerili slovenskim potnikom iz Slovenije na Tržaškem, da se zanimajo samo za blago, ki visi po tržaških štacunah, dosti manj pa za slovenske ljudi, ki hodijo v Trstu okoli in ki imajo kot slovenska skupnost svoje probleme, ki so kot vsi problemi senčna plat sončnega medsebojnega obiskovanja narodov. Sicer pa Boris Pahor ve, kaj ne bi vedel, da za tako ravnanje obiskovalcev iz Slovenije obstoje čisto razumljivi človeški razlogi.

V veliki poletni turistični sezoni se vsakokrat pojavlja v Sloveniji problem, kako in koliko bo mogoče obvarovati velike zaklade umetniških stvarin po tisočih slovenskih cerkvah, posebno po samostanih, podružnicah, znamenjih, ki bi jih radi ne samo nepostavno, temveč naravnost tatinsko odpeljali prekupčevalski zmikavci z umetniškimi stvarinami, stilnim pohištvo, staro srebrnino, zlatarskimi starimi izdelki, slikami vseh vrst in podobnim blagom.

Prva leta po zadnji vojni je bilo razno umetniško blago, zlasti cerkveni umetniški predmeti, izpostavljeni bolj okvaram po vremenskih nepriključnostih kakor pa tatinskim rokam. Meje so bile takrat v Evropi prave trnove meje, preko katerih ni bilo mogoče uganjati preveč tihotapstva. Kakor hitro pa so se z videmskim sporazumom iz leta 1955 odprle meje med Italijo in Jugoslavijo, a precej let kasneje še z Avstrijo, so umetniške stvari pridobile na vrednosti, ker jih je bilo postavno ali nepostavno mogoče kupovati, odnašati in nato prej prodajati. V Avstriji in Italiji je toliko let po vojni vzrasla nova plast imovitih gospodarskih krogov, ki so si zaželeli olepšati svoja stanovanja in vile z umetniškimi stvarinami in tudi najvrednejšimi ljudskimi umetnostmi. Zato so prihajali avstrijski, italijanski in drugi tuji prekupčevalci: tisti, ki so dobili stare ikone, cerkvene slike, kipce Boga, Matere Božje, angelčke, putte, triptihe, komade stilnega pohištva, staro srebrnino in zlatnino in podobne stvari. Nekaj so pokupili pri ljubiteljih umetnosti v Sloveniji in lepo nepostavno odpeljali s svojimi avtomobili, nato je prišla še druga težja faza. Naročali so blago pri ljudeh, ki so jih srečevali po hotelskih in kavarinskih prostorih in ki so rabili denar za svoje zabave. Ti so kratkoma hodili po samotnih cerkvah, po cerkvenih podstrešjih, po še bolj samotnih gorskih starih znamenjih. Večidel je šlo za mlade ljudi, z že določeno kulturo, ker so znali oceniti stilno vrednost starih predmetov. Zakon o prepovedi izvažanja umetniških predmetov je sicer v Sloveniji že kaj kmalu izšel po vojni, a vseeno so v povojni porevolucijski dobi bili videti vsi tisoči cerkvenih umetniških predmetov brez gospodarja. Ne tuji prekupčevalci iz dežel, kjer so cerkve in cerkvene ustanove sicer v veliki časti, in ne domači nepridipravi v deželi, kjer je Cerkev utrpela veliko škodo na svojem ugledu, se niso zmenili za to, da je njihova kraja cerkvenih predmetov ne le navadna tatvina, ampak božji rop. Najprej so začeli izvajati umetniški cerkveni predmeti iz obmejnega pasu, nato iz Vipavske doline (npr. Sanabor) in nato po kranjski deželi. Oblasti so kaj kmalu ugotovile tudi zaradi številnih prijav, da se je razposela široka kraja umetniških predmetov. Polovili so nekaj mladih ljudi po Ljubljani in obsodili. Sele letos so udarili po cerkvenih tatovih v okolici Maribora. S precej trdimi zapornimi kaznimi, od enega in še več let ter kar z obširnimi poročanjem v dnevnem tisku so vzeli vsako veselje do kraje po starih cerkvah. Skušnjava tisoč in tisoč nezastraženih cerkva in znamenj po vsej Sloveniji je bila pri visokih cenah umetniških cerkvenih predmetov v tujini prevelika, da bi samo zavest o nedotakljivosti skupne lastnine zadrževala pohlep po lahkem zaslužku. Cerkvene oblasti pa so tudi izdale zaščitne protiukrepe in začele zapirati po jutranjih bogoslužjih cerkve v manjših in težje nadzorovanih krajih. Nič več niso dajale cerkvenih ključev kateremukoli obiskovalcu starih gotskih in baročnih cerkvic, temveč je odslej naprej zmerom nekdo spremljal obiskovalce. Se se bo morda pojavil kak primer kraje umetniških predmetov, toda najnost v Sloveniji

ve, da se to zelo strogo kaznuje, a kar je glavno, prekupčevalci onstran meje vedo, da je doba lahkkih kraj cerkvenih predmetov v Sloveniji minula in da se s tem ni šaliti. Sicer pa je bilo tega precej tudi po Italiji, kjer sta takemu postopanju kumovala še lahkovernost cerkovnikov in pomanjkanje izobrazbe v umetniški zgodovini nekaterih preprostih duhovnikov.

Zelo zanimivo in napeto branje bi bila knjiga o tem, kdo vse ni ropal umetniške in arheološke zaklade na Slovenskem v zadnjih sto letih. Nekateri dajejo primat temu početju vojvodinji Mecklenburški, živeli na Dolenskem, ki je znala iz tega razviti pravo mednarodno zunanjo trgovino, ki je peljala do bogatih zbirateljev umetnin in ljudske folklorne ustvarjalnosti v Ameriki. Najhujše praznine v naših umetniških zbirkah sta napravili obe vojni, a glavni tatinski dihurji so bili oficirji.

Neprestane razstave umetniških predmetov v Narodni Galeriji v Ljubljani, gosta mreža lokalnih muzejev po Sloveniji, izdaje umetnostnih zgodovinarjev in etnografov, ki registrirajo in opisujejo razne vrste umetniških predmetov, a končno vrbo in samozavest cerkvenih oblast, da lahko skrbijo cerkveno imovino, da najdejo tudi v civilnih oblasteh popolno razumevanje, so skržile na normalni minimum možnosti kraje v tisočih in tisočih cerkvenih stavb in znamenj na slovenski zemlji.

Albert Rejec

Ne vleče več

Poljudne stave na nogometne tekme (tocalcio) v Italiji ne vlečejo več tako kot pred leti. Upadanje zanimanja za to vrsto ljudske loterije dokazujejo številke o dohodkih letošnjih stav, ki so se v nedeljo zaključile. V igralski sezoni 1963/64 je bilo namreč vplačanih za stave kar eno milijardo in 133 milijonov lir manj kot v lanskem sezoni. Vzroke iščejo v nerednih tekmah in tudi v igranju nogometnih skupin slabših vrst.

Prav gotovo pa tudi v tem, da so v začetku preteklega sezone povišali ceno stavnega listka kar za 50%, to je na 150 lir, ki jih le ni vsakdo pripravljen vreči proč za milijoninko upanja. Tako se je vsaj v tem pogledu ponesrečila špekulacija s podražitvijo.

NAJSTAREJŠA ŽIVAL

Pred nekaj tedni so ujeli ribiči v Zmajskem jezeru na Južnem Kitajskem veliko želvo, ki je prav gotovo najstarejša živeča žival na zemlji. Na ščitu ima namreč želva napisano: »Izpuščena od menihov samostana Kon-Cen v 14. letu dinastije Ming«. Ta dinastija je vladala na Kitajskem med leti 1388 in 1644. Želva, katero so tudi sedaj spustili na svobodo, je torej stara 562 let.

Druga zelo stara želva (toda »samo« 200 let) živi na otoku Tonga. Tja jo je prinesel kapitan Cook in jo daroval kralju Tubno. Živali so dali ime Tuima'ila in se še prosto giblje v vrtovih sedanje vladarice.

SLABA REKLAMA

Ameriška vlada je izdala poseben zakon za pobijanje raka, ki bo stopil v veljavo 1. januarja. Vsi cigaretni zavojčki bodo morali imeti natisnjen na sprednji strani jasen opomin, da kajenje škodi zdravju in da povzroča raka v grlu, ki je lahko tudi smrtno nevaren. Kadilci se bodo pri vsaki cigaret. spomnili, kaj jih čaka. Tobačne tovarne se seveda upirajo z vso silo taki »reklami« za svoje izdelke.

Pisma uredništvu

Spoštovano uredništvo,

z velikim zanimanjem sem prebral odgovore pisatelja Borisa Pahorja v zadnji številki N. l. Reči moram, da sem bil presenečen nad njegovim pogumnim nastopom in odkritostjo.

Priznati mu je treba, da ga odlikuje resničen »civilni« pogum in da ima čut za aktualnost. Oglasi se vedno, kadar je potrebno, da slovenski pisatelj, pa čeprav živi v »inozemstvu«, zavzame stališče k dogajanju v slovenski narodni skupnosti. Tako je bilo tudi tokrat. Nihče ni tako odkrito pokazal na boleča mesta kot ravno on. Posebno nam tržaškimi Slovincem je spregovoril iz srca. Izrazil je tisto, kar čutijo mnogi med nami, pa tega ne znajo izraziti tako dobro, ali za svojega neugodja spriču tistega, na kar je opozoril Pahor, sploh ne znajo spraviti v besede.

Zato se mu zahvaljujem za njegov pogumni in iskreni nastop tudi v imenu vseh nas, katerih čustva je izrazil. Ostal je v skladu s slavno tradicijo slovenske književnosti, da je bila vedno — in bolj kot politika — občutljiva za resnično slovensko problematiko in vedno prva v obrambi največjih in najplemenitejših slovenskih in človeških vrednot.

B. D.

OPOMBA UREDNIŠTVA: Prejeli smo še več pisem naših bralcev, ki izražajo Borisu Pahorju priznanje za njegov intervju. Vendar se nam zdi, da zgornje pismo dovolj dobro strnuje v sebi misli in zadoščenje vseh, zato naj nam njihovi pisici oprostijo, če njihovih dopisov ne objavimo zaradi pomanjkanja prostora.

Spoštovano uredništvo,

dovolite, da izrazim v N. l. svoje zadovoljstvo nad birmo za slovenske otroke, ki je bila v ponedeljek popoldne v cerkvi Sv. Antona Novega. Bil je res lep in prizrčen praznik, ko je množica otrok in botrov ter botre, pa tudi staršev napolnila veliko cerkev. Birmanci in birmanke s svojimi botri so bili razpostavljeni ob stenah po vsej cerkvi, v obliki velike elipse, od glavnega oltarja pa spet nazaj, na eni strani dečki na drugi deklice. Bil je res krasen pogled in marsikdo je bil ganjen ob pogledu na toliko množico slovenskih otrok, ki so prejeli zakrament svete birmе.

Zelo dober vtis je napravila na vse slovenska pridiga nadškofa msgr. Santina. Njegova izgovorjava je bila res dobra, popolnoma pravilna in jasna.

Hotel pa bi pripomniti samo to, da bi bilo bolje, če bi duhovniki že prej opozorili botre in birmanke, da niso potrebni šopki, ki so pri birmanju samo v napotje. Tako bi marsikomu prihranili nepotreben strošek, sebi pa neprestano opozorila, naj dajo birmanke šopke iz rok.

Marij V.

Spoštovano uredništvo,

redno poslušam oddaje »Radio Trst A« in moram reči, da so v splošnem prav dobre in zanimive, vse od kraja. Pa bi le rad omenil tudi nekatere pomanjkljivosti, ki me nekoliko motijo in najbrž tudi druge poslušavce.

Prva pomanjkljivost je ta, da se napovedovalci prevečkrat zmotijo, ne da bi potem popravili napako, ali pa jo popravijo brez opravičila poslušavcem. Zdi se mi, da se napovedovalci drugih radijskih postaj ne zmotijo tolikokrat. Nekateri stvari tudi napačno naglašajo, zlasti imena krajev. Prav napačno nepravilno pa je pretirano izgovarjanje polglasnikov, tako da se mi zdi, da normalnega sploh ne znajo več izgovoriti.

Druga reč so programi. Rad poslušam zlasti nedeljske novele. Toda rad bi slišal kaj bolj modernejše, ker mi ugašajo potrebo sodobnih ameriških in angleških pisateljev. Na sporedu pa so sami stari pisatelji iz prejšnjega stoletja, ali pa slovenski in italijanski, katere že itak pozna, kdor se malo zanima za književnost. Zakaj niso nikoli na sporedu predavanja o modernih ameriških, angleških, francoskih, nemških ali drugih sodobnih pisateljih, in zakaj ne prečitajo nikoli kake njihove novele? Zelo rad bi slišal kaj o današnjem angleškem romanu, ali o tistem, kar se dogaja v francoski književnosti. Sartre in Mauriac npr. za naš radio sploh ne obstojata. Nekoč sem se pozanimal, kaj je temu vzrok, pa so mi odgovorili, da nimajo pravice do prevodov sodobnih pisateljev. To se mi zdi nesmiselno, ker radio mora biti »odoben«. Predavati o njima pa mora biti vendar dovoljeno, ali ne? In prav tako o drugih zanimivih d našnjih pisateljih. Tako npr. lahko slišimo najnovejšo glasbo, ničesar pa o najnovejši svetovni književnosti.

Student

Tržaškega

Nabrežina:

3. RAZSTAVA DOMACIH VIN

V ponedeljek zvečer se je v Nabrežini zaključila 3. razstava vin, ki jo je priredila devinsko-nabrežinska občina s sodelovanjem Kmetijskega nadzornišтва in še nekaterih drugih ustanov. Svoje pridelke je razstavilo 20 vinogradnikov iz raznih vasi v občini. Posebna strokovna komisija, ki ji je predsedoval agronom dr. Radillo, je že v soboto zvečer ocenila razstavljen vina in razglasila izid svojega dela. Za bela vina je prejel prvo nagrado Mirko Radovič iz Nabrežine, druga nagrada je bila dodeljena Alojzu Lupincu iz Praprota, tretja pa Celestinu Pertotu iz Nabrežine-kamnotolmi. Za črna vina je bila določena ena sama nagrada, ki jo je prejel Franc Šemec iz Prečnika. Posebno nagrado pa so prisodili Avgustu Radetiču iz Medje vasi za njegov odlični merlot.

Razstava, ki je trajala tri dni in je bila seveda združena s pokušnjo vin, je privabila mnogo ljudi iz bližnjih in tudi bolj oddaljenih krajev. Popestrile pa so jo tudi razne druge prireditve, kot tombola, nogometna tekma med »mladimi in starimi« in koncert godbe na pihala.

Odprtje razstave je bilo v soboto zvečer. Poleg župana Škerka so se slovesnosti udeležili predsednik deželne sveta dr. De Rinaldini, župani sosednjih občin in drugi predstavniki oblasti. Dr. Rinaldini je ob tej priložnosti pozdravil navzoče tudi v slovenščini.

RAZSTAVA RISB V NABREŽINI

Nabrežinska slovenska osnovna šola je priredila te dni razstavo risb svojih učencev, ki je bila odprta od sobote do srede. Ta razstava je bila nekaj izrednega po svoji kvaliteti, kar je plod posebno skrbne mesta dobili dve učenki lani in letos nagradi

na mednarodnem natečaju v otroškem risanju v Forte dei Marmi in velike nadarode pri pouku risanja (saj je znano, da jenosti otrok.

Na žalost pa je razstava vzbudila vse premalo pozornosti med prebivalstvom in je bila s strani odraslih zelo slabo obiskana. Čeprav je tega delno najbrž kriva tudi slaba propaganda, vendar je treba zlasti ožigosati dejstvo, da si razstave niso ogledali niti nabrežinski izobraženci in tudi ne vsi pedagogi, ker je prav gotovo znak grobega nezanimanja za uspehe in razvoj šolskih otrok.

Poleg risb so bila v posebni učilnici razstavljeni tudi številna otroška ročna dela.

Morda bi bilo prav, če bi zato razstavo ponovno prikazali ob kakih drugih priložnostih, v zvezi s kakim drugim kulturnim dogodkom in izven šolskih prostorov. Lahko bi jo prenesli tudi še v kak drug kraj ter jo izpopolnili z najboljšimi risbami z drugih šolskih razstav. Taka razstava bi lahko pomenila veliko privlačnost za našo javnost, odprta pa bi morala biti seveda dalj časa in ne samo kak dan.

ZA OHRANITEV PLODNE ZEMLJE

Prejšnji teden je tržaški občinski svet raspravljal o ukrepu ministra Pieraccinija, ki je vključil med zazidljiva zemljišča tudi področje pod Rovtami in tako obsodil na smrt tamkajšnje vrtnarstvo. O vprašanju, je prvi govoril podžupan Cumbat, ki se je v imenu odbora obvezal, da bo občinska uprava tako spremenila regulacijski načrt, da bo področje pod Rovtami določeno za vrtnarstvo. To je edina pot, ki preostane, če hočemo, da bodo vrtnarji ohranili svojo zemljo. Svetovavec dr. Pincherle pa je vztrajal, naj svet s posebno resolucijo ponovno podkrepi svoje stališče, čemur pa

so se uprli pripadniki vladnih strank in desnica. Za to resolucijo so poleg predlagatelja glasovali le svetovavec SSL dr. Simič, independentista in komunisti.

Prizadeti vrtnarji pričakujejo, da bo odbor držal besedo in čimprej pripravi spremembo regulacijskega načrta.

MASCHERINI RAZSTAVLJA V DEVINU

Najodličnejši tržaški kipar in sploh eden najboljših sodobnih italijanskih kiparjev je Marcello Mascherini, ki ima zdaj osebno razstavo v parku devinskega gradu.

Razstava obsega 41 kipov v bronu, ki jih zdaj delno hranijo že razni tržaški in drugi muzeji.

Ta samostojna Mascherinijeva razstava, pripravljena v čudovitem zelenem okolju nad morjem, ki se posebno poda Mascherinijevem skulpturam, prikazuje umetnikov razvoj od še močno naturalistične in zemeljsko povezane deklice pod naslovom »Poletje«, do današnjih njegovih formalno sproščenih in stilistično po vsem izvirnih in čisto osebnih Mascherinijevih kiparskih stvaritev.

CESTITAMO

V cerkvi na Kolonji sta si pred dnevi obljubila večno zvestobo g. Aleksij Civaridi in gđ. Gracijela Guštin. Ženin je ročni stavec in je bil do pred kratkim zaposlen v tiskarni »Graphis«.

Mlademu paru iskreno čestitamo in mu želimo mnogo sreče v novem življenju. Čestitkam in voščilom se pridružuje tudi Novi list.

MALI OGLASI

Prodamo žensko in moško slovensko narodno nošo. Ponudbe na uredništvo N. L.

Številna dekleta in tudi ženske v zreli dobi iz Slovenije in Hrvaške bi se rade poročile z izseljenci. Ponudbe po možnosti s slikami na uredništvo N. L. pod »Dekleta«.

Beneška Slovenija

SPETER SLOVENOV

Po Nadiški dolini se je kar dobro razvila ena izmed novih gospodarskih panog, in sicer lov na divjačino. Lovska zveza skrbi tudi za razmnoževanje divjačine. Lansko leto je potrošila v ta namen skoraj en milijon lir; letos ima za to v svojem proračunu nekoliko manjšo vsoto. Lansko leto so imeli nedeljski lovci precej sreče. Ustrelili so kar štiri srnjake, 33 jerebic, 113 zajcev, največ pa fazanov. Prejšnja leta se jim je zverjad in perjad po naših gozdovih dosti bolj skrivala. V gornjih številkah pa seveda niso všteti vsi tisti fazani in zajci, ki jih love divji lovci na skobec.

GORENJI BARNAS

Danes teden so slovesno pokopavali msgr. Janeza Petričiča, kanonika v čedajski stolnici. Zbralo se je še dokaj pogrebcev, čeprav je bil delavni dan; prisotnih je bilo tudi veliko številno furlanskih in slovenskih duhovnikov. V stolnici se je poslovil od pokojnega msgr. Commana, ki je v govoru očrtal dušnopastirski lik staroste videmskih duhovnikov.

Iz Čedad se je razvila za pogrebnim vozom dolga vrsta avtomobilov. Sprevod je šel najprej v Špeter, odtod je pa krenil v domači Gorenji Barnas. V cerkvi je izrekel zadnji pozdrav g. Peter Hvalica, nakar so krsto spustili v jamo na farnem pokopališču. Vztrajni delavec v vinogradu Gospodovem naj v miru počiva!

Obisk na velesejmu

Tržaški velesejem že mnogo let ne nudi posebnih presenečenj, vendar je obisk razstavišča na Montebellu vedno prijeten. Ponavadi se vsak obiskovalec (seveda pa je obisk velesejma navadno družinska zadeva) najprej povzpne po stopnišču, ki vodi v paviljon, kjer je razstavljeno pohištvo, skoraj nasproti vhodu. Značilnost letošnje razstave pohištva je v tem, da je razstavljenih bolj malo spalnic, zato pa več knjižnic, salonov, študijev in kuhinj. Zdaj že odločno prevladujejo kuhinje iz plastičnih snovi, lesene takorekoč izginjajo. Med knjižnicami pa smo videli tudi takšno, kjer se eden izmed delov v obliki zaprtih vrat zgoraj izvleče in povese ter položi na tla, tako da predstavlja spalni divan za eno osebo. V hipu je možno ta divan spet »zapreti« v knjižno omaro. Edina slaba stran te knjižnice — divana je v tem, da je precej velika, prevelika za normalno stanovanje. Vsekakor najde tisti, ki namerava kaj kupiti, veliko izbiri za vsak okus.

Moški obiskovalci se radi ustavljajo v paviljonih, kjer prikazujejo ladijske družbe modele svojih ladij. Združene jadranske ladjedelnice so razstavile model svojega velikega luksuznega motornega čolna, ali bo-

je rečeno jahte »Bora« v posebnem bazenčku z mostičkom, ki predstavlja seveda največjo vabo za otroke. V bazenčku so tudi žive ribice. Podobnih čolnov je razstavljenih še več: pri enem smo prebrali na tabli, ki stoji zraven, da lahko vozi s hitrostjo 75 km na uro in ima avtonomije za 7½ ur vožnje. Vendar je to draga zabava. Toda glede na gnečo avtomobilov na cestah bo verjetno vendarle vedno več takih, ki se bodo za konec tedna rajši odpeljali na izlet po morju.

Na letošnjem velesejmu je razstavljenih veliko preprog, še več pa izdelkov umetne obrti in folklorne umetnosti, sardinske, sicijske, furlanske, marokanske, siamske in iz drugih dežel. Prav čolni so kovinski izdelki iz Siama in posebno usnjeni izdelki iz Maroka, ki gredo tudi zelo v promet, zlasti ženske kopalne torbe, copatke in drugo iz rumenega usnja z vtisnjenimi barvnimi ornamentami.

Veliko je na letošnjem velesejmu knjižnih stojnic. Nekateri večje italijanske založbe ponujajo svoje enciklopedične izdaje z raznih področij znanja, zlasti iz zemljepisa, zgodovine in umetnostne zgodovine.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Z OBČINSKE SEJE

V četrtek, 25. junija je bi'a seja goriškega mestnega sveta precej vroča. Ozračje se je vnelo, ko je demokršćanski svetovavec Culot obžaloval, da se je pri popevkah v Spoletu žalil ug'ed. Go'ice in armade in mu je komunistični svetovalec Battello odgovarjal, češ da imajo tisti verzi zgodovinski in folk'orišćni pomen. Misovski zastopniki so začeli vpiti in so zapustili dvorano v znak protesta.

Ko so se duhovi malo pomirili, so mestni možje nekaj časa mirno razpravljali o tekočih zadevah. Iskra se je pa zopet vnela ob interpe'aciji odvetnika Pascolija, ki je kritiziral županstvo zaradi proslave odporniškega gibanja in zaradi spominske knjižice, katero je občina izdala ob tej priložnosti. Župan sam, čigar oče general se je tudi udeležil odporniškega gibanja, je ostro zavrnil misovsko kritiko. Pridružili so se mu tudi zastopniki drugih strank, med temi tudi odvetnik Sfiligoj, ki je opozoril na fašistična preganjanja, zlasti tudi Slovencev. Nastop misovcev proti odpornškemu gibanju so enoglasno zavrstile vse stranke.

DLJAŠKI ODER

V nedeljo zvečer so nastopili dijaki slovenskega znanstvenega liceja iz Trsta v Katoliškem domu v Gorici s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda« v skrbni režiji prof. Jožeta Peterlina. Glavne vloge so bile dobro zasledene, čeprav niso bili premladi glasovi preveč v skladu z osebami v igri. Igra, ki že po Cankarjevi zasnovi nima živahnih dejanj, je gladko stekla. Večji skupinski prizori so pa le bili nekoliko premrtvi. To so pa le majhne hibe, če pomislimo na mlade igralce.

Kanalska dolina

Centa :

NI ČEŠENJ

V prijazni Čenti so imeli že nekaj let sem lepo navado, da so praznovali prvo nedeljo v juliju dan češenj. Debele, črne »tarčente« so bile ponos kraja; kot zadnje so šle vedno dobro v prodajo. Ljubitelji sladkega sadu so prihajali v velikem številu k prazniku češenj, ko jih drugod naokoli že ni več, ker je po prislovcu že »sveti Vid češenj sit«.

Letos je pa krajevna turistična zveza ta praznik odpovedala, ker češenj — sploh ni. Napadli so jih črvi, slabo vreme je pa še svoje dodalo, da so razpokale. Razstavljati in ponujati gostom torej ni kaj. Praznik češenj nameravajo nadomestiti s praznikom kakega drugega kasnejšega sadja.

ŽALOSTNA SMRT

Deška nepredvidnost ima včasih zelo žalostne posledice. V petek zjutraj se je ta resnica pokazala. Trije dečki iz Mina pri Purgessu so se igrali nad strugo Nadiže. Med njimi je bil tudi trinajstletni Franko Vogrič. Stikali so po votlinah v skalah nad vodo in iskali ptičja gnezda. V hipu se je spodrsnilo omenjenemu dečku na spozdkih tleh in je omahnil deset metrov globoko v rečno strugo. Pri padcu je treščil z glavo v ostro čer, ki molí iz valov, in si je prebil lobanjo. Tovariši se sprva niso niti zavedli kaj se mu je pripetilo. Ko je prišla pomoč, je bilo že prepozno.

Pred igro je režiser raztolmačil v prijetni besedi Cankarjev pomen in vsebino njegovega dela. Žal, da je gledalo to Cankarjevo umetnino le majhno število občinstva, ker je sezona za gledališke nastope v dvorani že mimo.

POSVETITEV NOVOMAŠNIKOV

Na praznik sv. Petra in Pavla je posvetil goriški nadškof štiri dijakone iz naše nadškofije v mašnike. Vsi štirje so doma iz Furčanje. Pričepinjam, da ni bil že več let posvečen v mašnika noben slovenski bogoslovec. Nekateri izmed naših duhovnikov so že v letih, nekateri so zaposleni v izven-dušnopastirski službi; zato se bo v doglednem času poznalo pomanjkanje dušnih pastirjev po farah.

Kar sedem slovenskih novomašnikov je pa bilo posvečenih v nedeljo na Sveti gori. Izredna slovesnost je pritegnila tja na tisoče ljudi, ki so v natrpani baziliki sledili pomemljivim obredom.

PEVMA

Prejšnji teden sta si obljubila v naši farni cerkvi kar dva para večno zakonsko zvestobo. Naša domačinka Šuligoj Danila se je poročila z ženinom Pintarjem iz Ločnika. Nevesta je delavka v tovarni, ženin pa polagateľj plošč. Zavezal ju je nevestni bratranec g. Srečko Šuligoj, župnik iz Medane.

Drugi par sta pa naša stara znanca France Valentinčič in De'lica Levpušček. France sedaj uslužben kot bolničar, je znan kot pe-
vovodja okteta »Planika«. Zato so pevski tovariši tudi lepo prepevali pri poroki. Ne-
vesta izhaja pa iz znane slovenske družine. Konča'a je slovensko učiteljšče in je sedaj
uslužbena kot poštna uradnica. Vsem no-
voporočenim voščijo vsi znanci dosti vese-
lja in sreče v novem stanu.

OBIČAJNA TOMBOLA

Že sto let se menda zbira na praznik sv. Petra in Pavla pol Gorice in dosti okoličanov k običajni javni tomboli na Travniku.

Lep večer je letos privabil še več ljudi kot po navadi. Potrpežljivo so čakali skoro pol drugo uro, od sedme in pol do devetih, da so dali s trobento znak za začetek igre. Po sedmih številkah so potegnili prvo kvaterno za 10.000 lir. Činkvino 20.000 lir je odnesla Mati'da Klanjšček iz Zgornjeja Cero-vega Tombolo 70.000 lir sta si pa delila Go-ričana Pivdori in Carfi. Zvižgi in spuščanje balončkov pod večerno nebo so spremljali srečne dobitnike, ko se je razigrana mno-žica začela razhajati.

GABRIJE

Po naših vaseh se je začela doba živahnega mladinskega vrveža. Za njim ne zaostaja niti naša vas. Mladina, oziroma prosvetno društvo »Skala«, je organiziralo tridnevno prireditev, na travniku »Pod Skarpato« b'izv Trinkotove gostilne. Pravzaprav je bil to samo tridneven ples in pa v nedeljo tekma v briškoli. Na brjarju so se pari prav pridno vrteli, čevapčiči so dišali in tudi dobro vince je teklo. Drugih posebnosti pa ni bilo. Veseli smo, da se tudi mladina zabava. Nekaj več kot samo vrtenje in metanje briškole pa menda še zmore?

NAŠI DIJASKI ZAVODI

V Gorici delujejo uspešno že več let trije dijaški zavodi. Zavod sv. Družine ali Sirotišče je namenjen bolj za dekleta, slovensko Alojzijevešče je zavod, ki ima namen vzbujati v gojencih tudi nagnjenje za duhovske poklice. Tretji je pa bolj laični zavod Dijaški dom.

V torek je povabil ravnatelj zavoda dr. Sancin zastopnike tiska na sestanek, pri katerem je dal tudi izčrpne podatke o učenem in vzgojnem delovanju Dijaškega doma.

Ustanova deluje že od konca vojne dalje v okviru Dijaške Matice, ki je zdaj skupna za Gorico in Trst. Na Svetogorski cesti ima danes stavbo, ki ustreza vsem sodobnim zahtevam. Vendar ji še manjka nekaj rekreativnih prostorov. Iz razgovora z ravnateljem povzemamo, da je imel Dom letos 76 notranjih gojencev, in sicer 14 višješolcev, 48 nižješolcev, med temi največ v prvem razredu in 14 osnovnošolskih učencev. Število zunanjih gojencev, ki prihajajo samo k lekcijam, je znašalo okrog 15.

Učni uspehi zavodovih gojencev se ujemajo s celokupnim povprečkom šolskih ocenjevanj. K precej dobremu izidu so pripomogle tudi ponavljalne lekcije. Za dijake s popravnimi izpiti se bo odprl 3. avgusta poseben tečaj.

Ravnatelj je poudaril, da ima zavod tudi vzgojni namen in da hoče biti dijakom res drugi dom ne zgolj internat. Vzgojitelji se shajajo vsak teden k pedagogskim sejami. Dijakom pa so na razpolago poleg bogate knjižnice tudi sobotni poučno-razvedrilni večeri s predavanji, filmi, nastopi, družabnimi igrami, da se razbije monotono zavedovega življenja. Zelo se gojijo tudi šport, odbojka in namizni tenis, kar je precej pripomoglo k zelo dobremu zdravstvenemu stanju gojencev. Dijaki se udeležujejo tudi v baletni in glasbeni šoli, kolikor jim pač čas dopušča, ker so vsak dan odmerjene najmanj štiri ure za strogo učenje in šolsko pripravo. Vendar je uspelo, da so gojenci in gojenke pripravili dobro uspelo zaključno prireditev.

Iz poročila povzemamo, da tudi ni bilo večjih disciplinarnih prekrškov. Na koncu je ravnatelj še podčrtal, da nima vzgoja v Domu nikakšnega protiverskega obeležja in da je obojem dovoljen čas za versko udejstvovanje.

Takšno sliko je podalo vodstvo zavoda, ki kljub kakim pomanjkljivostim, vši važno nalogo za našo učečo se mladino na Goriškem.

ZEMLJA SE DEBELI

Sliši se sicer neverjetno, a je po znanstvenih izsledkih dognano, da postaja naš planet vsak dan za najmanj tri tisoč ton težji. Vzrok pa je meteorski prah, ki lega na zemeljsko površje. Seveda ga normalno niti ne opazimo, ker ga pade 71 odstotkov v morje in se na dnu nabira v vedno debelejšo plast na kopnu se ga nabere le za 21 odstotkov. Kljub velikim množinam bo tvoril ta izpodnebni prah, če bi bil porazdeljen enakomerno po vsej zemeljski površini, do leta 2000 le neznatno debele plast.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Gradnik v angleščini

Prvič se je angleško govoreči svet obširneje srečal s slovensko poezijo v domačem jeziku pred desetimi leti, ko sta prof. W. K. Matthews z Oxfordске univerze in prof. A. Slodnjak pripravila za Basila Blackwella v Oxfordu izbor iz Prešerna. Kasneje je izšlo še nekaj takih prevodov (The Parnassus of a Small Nation, Slavonic Anthology, An Anthology of Modern Yugoslav Poetry) in končno letos pri založniku Johnu Calderju v Londonu izbor Gradnikove lirike.

Knjižnica (Selected Poems by Alois Gradnik. Translated by various hands. Edited and introduced by Janko Lavrin. London, John Calder 1964.) obsega le 48 strani; od teh je 7 strani posvečenih uvodu, na straneh 15-48 pa si sledi 34 pesmi. Na posebni prilogi je tudi Gradnikova slika. Lepo število prevodov je delo neutrudnega prof. Janka Lavrina. Pri prevajanju so mu pomagali še drugi, domači in tuji prevajalci (A. Lenarčič, K. Richards, W. K. Matthews, Paul Selver), ki jih že poznamo iz zgoraj omenjenih zbirk slovenske poezije v angleščini.

Da je teža prevajalskega in sploh vsega dela okoli antologije ležala na ramah Janka Lavrina, priča uvod in kar 11 pesmi, ki jih je v celoti sam prevedel, ter še osem drugih, pri katerih je so-prevajalec. Tudi izbor in ureditev sta njegovo delo, kar je morda pri vsej stvari še najbolj kočljiva in težaška zadeva, zakaj ko predstavljaš tuji pesnik majhnega naroda, moraš dodobra poznati tako pesnika kakor okolje, v katerega njegovo poezijo presajaš. Kljub raznim malenkostim, ki bi se dale pripomniti k izboru, moramo izraziti Lavrinu vse priznanje za sicer majhno po obsegu, a izredno skrbno in tenkočutno sestavljen antologijo, kjer lahko sreča Gradnikovo širino in seveda njegovo globino, oziroma bolj rečeno to, kar je za Gradnika tipično. Gradnik je prikazan kot pesnik ljubezni in smrti; prikazana je njegova življenjska in umetniška filozofska izpoved; njegova duhovnost in snovnost; prikazan je Gradnik kot tlačenec, ki se ne najde v vsaj najbolj tipičen tolmač kmečkega sveta in njegovih vrednot; deloma je prikazan tudi Gradnik kot razpoloženski lirik. Podani so tako vsaj vsi glavni aspekti njegove lirike s poudarkom tistih, ki jih urednik kot najmočnejše označuje tudi v svojem uvodu: Gradnikova umetniška in življenjska filozofska izpoved. Gradnik in njegov kmet, Gradnik erotik in Gradnik kot razpoloženski lirik.

V tehtnem, čeprav skopem uvodu, daje Lavrin angleškemu bralcu najprej kratko orientacijo o zemljepisni in zgodovinski sliki Slovenije, oriše v nekaj potezah našo literaturno tradicijo od Trubarja preko Prešerna do Moderne, kjer se pomudi nekoliko tudi pri njenih predstavnikih, pa do Gradnika. Tega predstavi le z dvema podatoma, datumom rojstva in poklicem (sodnik). Nakar našteje vse njegove samostojne pesniške zbirke do leta 1945, vključujoč tudi Vidmarjev izbor v Svetlih samotah. Povojnih zbirk in izborov ne navaja.

Pri oznaki Gradnika pravi, da je pesnik pretežno razmišljujočega tipa, ki zna svoj miselni svet čudovito pretopiti v ustrezno obliko. Prvi splošni občutek, ki ga imamo pri Gradniku, pravi, je ta, da je moderen humanist v najboljšem pomenu besede. Ta humanizem se občuti v vseh njegovih filozofskih pesmih, v katerih izraža svoje poglede na človeka, življenje in svet. Zatem prihaja Gradnik erotik, v katerem je motiv ljubezni-smrti izredno močan. Pravi, da Gradnik ne pozna vrzeli med življenjem in smrtjo. Ta dvojnost, da je paradoks Gradnikove pesmi. Od ljubezni do rodne grude, do kmeta, ki ga je tako lepo naslikal v ciklu pesmi Kmet govori, pa prehaja Gradnik na vse človeštvo. Njegov modernizem ni nikdar ločen od humanizma, nasprotno, še bolj je z njim povezan. Kot lep primer za to navaja pesem Mrtvi vojak v tujini in pa Gradnikovo prevajalsko delo, ki kaže pesnikovo širino in zanimanje. Lavrin zaključuje svoj uvod z ugotovitvijo, da je Gradnik ne le »dož« slovenskega Parnasa, marveč velik in pomemben ustvarjalec v okviru vseh jugoslovanskih književnosti.

V izbor so vključene naslednje pesmi: Izpoved, Eros-Thanasos, Pisma (I, III, V, VI, VII), Noči, De profundis (I, II, V, VII), Besede iz groba, Napis na grobu mladega dekleta Zima (Vsaj v beli je svetlobi naša soba), Molčeče ure, Pogo-

vor 2 (A vse drugače govori s Teboj), V tujini 1 (O kako daleč, daleč si, Medana), Kmet govori Bogu, Kmet govori učenjaku, Kmet govori sodniku, Kmet govori menihu, Kmet govori pokojni ženi, Kmet molči, Vstajenje, Večerne sence VI (Kolikokrat sem rekel mu: Razum), Mrtvi vojak v tujini, Madona, Fontana in vodni curek, Stara ura govori, Veliki teden, Črv, Ore! in smreka, Večerne sence.

Sele podrobna analiza vsake posamezne pesmi bi lahko odkrila pravo sliko vrednosti prevodov. Na splošno pa moramo reči, da so prevodi verni, da se zvesto držijo izvirnikov, da so se prevajalci zelo potrudili, ohraniti kar se da Gradnikovo pesniško melodijo. Le tu in tam so si pomagali s kakšnim kopičenjem sinonimov ali parafrazo, da so lahko izpolnili metrično shemo, ali pa so morali kak stavek originala izpustiti. Veliko prednost in ceno pa daje tem angleškim prevodom — rima. Vse pesmi so rimane in sicer pretežno takko, kakor v originalu. Če primerjamo te prevode z nekaterimi iz znanih antologij slovenske poezije v tujih jezikih, predvsem romanskih, tedaj šele spoznamo pravo vrednost takih prevodov, kakor je ta angleški.

V celoti pa predstavlja Lavrinov angleški Gradnik nadvse lep prispevek k poznavanju slovenske poezije v svetu. Obenem je še živčnemu knezu našega Parnasa v čast in zadoščenje, da osvaja njegova poezija, ki so ji dala zemljo, rast in korenine naša goriška Brda ter naše soško sonce, vedno širša obzorja in postaja last sveta, za katerega je imel Gradnik vedno široko odprto srce, pa čeprav se navidezno zdi, kakor da bi bil pri sluhnil le lastnemu srcu.

Marijan Breclj

Rimski producent Carlo Ponti in ameriška filmska družba »Embassy Pictures« snemata skupaj film »Poroka po italijansko«. Režira Vittorio De Sica. Glavni vlogi igrata Sophia Loren in Marcello Mastroianni. Zunanje posnetke za ta film, ki je povzet po igri Eduarda de Filippa »Filomena Marturano«, snemajo v Rimu in v Neaplju.

Na letošnjem dubrovniškem poletnem festivalu bo na sporedu 77 nastopov. Od tega jih bo 25 dramskih, dva operna, trije baletni, 33 koncertnih, 12 folklornih in še slovesna uvodna predstava. Poleg jugoslovanskih ansamblov bo sodelovalo tudi 12 skupin iz tujine.

„Jezik in slovstvo“, št. 4 in 5

Zadnja, četrta in peta številka revije »Jezik in slovstvo«, ki jo izdajajo slovenski slavisti preko svojega društva, prinaša na uvodnem mestu esej Janka Jurančiča o Vuku Stefanoviču Karadžiću, reformatorju srbskega jezika, za stoletnico njegove smrti.

Glavni prispevek te številke pa je razprava Borisa Urbančiča o novem slovenskem pravopisu. V razpravi opozarja na dobre strani nove izdaje pravopisa, nato pa se obširno ukvarja z njegovimi slabimi stranmi, pri čemer pušča bolj ali manj v nemar sloviti spor o tem, če je bolje pisati »bralec« ali »bravec«, in se pogloblja bolj v druge pomankljivosti novega pravopisa, katerih odkrije presenetljivo veliko. Predvsem očita novi izdaji pravopisa, da je preobširna in preveč nepregledna, ker je kotel biti novi pravopis tudi nekaj kritični slovar slovenskega jezika. Boris Urbančič ugotavlja, da je manjkal avtorjem pravopisa jasn koncept, kaj vse naj ta praksi namenjeni jezikovni priročnik obsega. Celotni avtorji sami se v besedilu svojih predgovorov oziroma slovničnih navodil za rabo besed ne držijo svojih pravil, zlasti ne, kar zadeva pravilo, da naj pravopis uveljavi tiste oblike, ki so v splošni rabi. Avtorji novega pravopisa pa so po Urbančičevi sodbi dosledno dajali prednost neživim oblikam in celo izrazitim arhaizmom. Nedosledni so bili pri navodilih glede pisave tujk. Urbančič hudo kritizira težnjo slavistov, ki so sestavljali novi pravopis, da bi radi odpravili tako praktične enočlenske izraze kot so avtocesta, obratovodja, postajenačelnik, predgovornik, predtekma, predjed, predsoba, protidokaz in druge. Po vsej sili so hoteli, da bi se uveljavila dvočlenska pisava takih pojmov, na primer avtomobilska cesta, po-

UNESCO ZA RAZVOJ ŠOLSTVA IN ZNANOSTI

Izvršilni svet organizacije UNESCO je pred kratkim zaključil v Parizu svoje 67. zasedanje, katerega je predsedoval dr. Rodolfo baron Castro iz Salvadorja. Na zasedanju so razpravljali v glavnem o osnutku programa te organizacije Združenih narodov za leto 1965 in 1966. Osnutek je predložil glavni ravnatelj UNESCO-a, René Maheu.

Po tem načrtu bodo v organizaciji UNESCO še naprej posvečali glavno skrb vzgoji, vendar bodo bistveno povečali tudi njeno aktivnost znanstvenega značaja. Kar zadeva vzgojo, poudarja načrt potrebo po načrtovanju šolstva in izobrazbe, po izobraževanju učiteljev in po izboljšanju učne tehnike. Precej bo povečana skrb za ekzaktno in naravne vede, za katere sta bili že ustanovljeni dve sekciji UNESCO-a; prva bo skrbela za mednarodni napredek znanosti, druga pa za apliciranje znanosti in tehnike na gospodarski razvoj.

Pri vsem tem si bo UNESCO še naprej prizadeval za utrjevanje človeških pravic in za pospeševanje miru med narodi. Načrt tudi predvideva, da naj UNESCO poveča svoj trud za izmenjavo in razširjavo idej s pomočjo tiska, radia, filma in televizije.

Izvršilni svet UNESCO-a je ob koncu zasedanja sprejel resolucijo, ki priporoča programski načrt kulturne organizacije Združenih narodov splošni konferenci, ki bo zasedala v Parizu oktobra in novembra letos.

KONGRES PEN-KLUBOV

Prihodnji mednarodni kongres organizacije PEN klubov bo drugo leto na Bledu. Tako je bilo sklenjeno na 22. kongresu PEN klubov, ki je zasedal zadnje dni v Oslu. Leta 1966 pa bo kongres PEN klubov v New Yorku.

Letošnji kongres PEN klubov je trajal do 27. junija. Na njem so razpravljali o aktualnih problemih iz sodobnega literarnega ustvarjanja in o akcijah za navezovanje čim tesnejših in čim bolj iskrenih vezi med pisatelji po vsem svetu. Ob koncu tega leta bo v Budimpešti sestanek izvršilnega odbora te pisateljske organizacije, na katerem bodo razpravljali predvsem o navezovanju stikov.

Jugoslovanski PEN klub ima štiri centre in sicer v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Skopju. Jugoslovansko delegacijo je vodil Josip Vidmar.

Mednarodna organizacija PEN klubov združuje zdaj PEN klube več kot 70 narodov.

Operno gledališče Massimo Bellini v Cataniji je naročilo skladatelju Angelu Muscu, naj zloži opero po romanu »Il gattopardo« Giuseppea Tomasi di Lampedusa. Libretto bo napisal Luigi Squarzina.

stajni načelnik, prejšnji govornik itd. Posebno ljubezen so pokazali avtorji novega pravopisa, kot že rečeno, za arhaične, zastarele izraze. Graja tudi njihov pretiran purizem, ki pa ni dosleden, saj dopuščajo nekatere v najnovejšem času v slovenščino uvedene tuje izraze, za katere imamo dobre slovenske besede, medtem ko preganjajo take tulke, ki so se že davno udomačile v slovenskem jeziku in za katere slovenščina sploh nima nadomestila, kot n. pr. za besedo pobornik. Dopuščajo pa besedo novinar, ki je na novo izposojena, medtem ko ima slovenščina svoj izraz: časnikar, ki je že dolgo v rabi.

Boris Urbančič zaključuje svojo razpravo o novem pravopisu z besedami: »Takšen priročnik ne more biti normativen in tudi njegova praktična vrednost je zelo omejena. Po nepotrebnem dela učenje slovenščine težko, ovira njen razvoj in povzroča neenotnost in zmedo, predvsem pa ne daje prave slike besednega zaklada našega knjižnega jezika. Lahko je kvečjemu nedosegljiv in neuresničljiv ideal za tiste, ki verjamejo, da so njegovi kriteriji in metode najboljše in najsodobnejše«.

Izmed ostale vsebine te zadnje številke revije »Jezik in slovstvo« naj navedemo še naslednje pomembnejše prispevke: Bratko Kreft piše o odnosih med Krležo in Cankarjem; France Bezljaj je objavil zanimive misli o etimologijah, zlasti o izvoru raznih slovenskih besed; Tomo Korošec nadaljuje svojo razpravo o izvoru slovenskega narodnega imena Slovenec. France Jesenovec piše o govoru slovenskega otroka, Berta Golob o interpretaciji poezije. Poleg tega najdemo v reviji še razne druge, delno prav zanimive in aktualne sestavke s področja slovenistike.

GOSPODARSTVO

Kriza v vzhodni trgovini

Kriza gospodarstev držav vzhodnega bloka se kaže tudi v njihovi zunanji trgovini. V okrilju COMECON-a — Organizacije za gospodarsko sodelovanje vzhodnoevropskih držav — so skušali že z različnimi sporazumi vzpodbuditi medsebojno trgovino teh držav, a brez trajnega uspeha. Leta 1962 je znašal delež držav vzhodnega bloka v svetovni trgovini samo 11%, lani pa se je še znižal na 10% in to ne zaradi nazadovanja njihove zunanje trgovine, ampak zaradi njene stagnacije, medtem ko je ostali svet pokazal lani posebno živahen napredek v zunanji trgovini. Zunanjetrgovinska stagnacija vzhodnih držav se je posebno negativno odrazila v sovjetski zunanji trgovini, katere 70% odpade na trgovinsko izmenjavo s sa-

telitskimi državami. Zaradi tega se je lani povečala sovjetska zunanja trgovina samo za 5%, medtem ko je v razdobju 1960/62 napredovala povprečno za 22% na leto. Nazaduje zlasti sovjetska trgovina z Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko — dozdaj za 20% — medtem ko je sovjetska trgovina z Vzhodno Nemčijo, Češkoslovaško in Poljsko že v polni meri izkoriščena. Zato je Sovjetska zveza prisiljena, da išče razširitev svoje zunanje trgovine proti drugim področjem in zlasti proti močno industrializiranim področjem Zahoda. To skušajo pravčasno izkoristiti nekatere zahodne države, posebno Velika Britanija, katere industrija je pripravljena dobavljati Sovjetski zvezi industrijsko opremo, zlasti za velike kemične tovarne, ki jih zdaj Rusi tako potrebujejo. Pri tem so angleški industrijci pripravljeni nuditi široke plačilne olajšave, zlasti glede rokov, in samo taki trgovinski partnerji so tudi zanimivi za Moskvo, ki ne razpolaga z velikimi množinami tujih valut in se tudi ne bi rada znebila svojih sedanjih zlatih in valutnih rezerv ter se zato zavzema za trgovino clearingov, to je za pravo zamenjavo blaga za blago. Pričakovati pa je, da britanski notranji trg ne bo izčrpal sovjetskih dobav in da jih bo zato Velika Britanija spet izvažala na druga tržišča.

Jugoslovanski izvoz

V mesecu aprilu si je jugoslovanski izvoz precej opomogel, po nezadovoljivem izvozu v marcu. Vrednost izvoza je znašala v aprilu okrog 21,5 milijard deviznih dinarjev, kar je 16% več kot v aprilu lani. Prve štiri mesece letošnjega leta je znašala vrednost jugoslovanskega izvoza 83 milijard dinarjev nasproti 70 milijardam v istem razdobju lani. Opaziti pa je določeno zaostajanje izvoza živinorejskih produktov in drugih živil.

Vendar pa v nasprotju z načrti jugoslovanskih načrtovalnih organizmov uvoz hitreje narašča kot izvoz, kar ima za posledico nadaljnje poslabšanje trgovinske bilance. Do konca aprila je znašal uvoz že 37% vsega za letos načrtovanega uvoza, vendar gre v glavnem za uvoz surovin. Uvoz potrošnega blaga se je celo zmanjšal v primeri s prvimi štirimi meseci lanskega leta. Kot kaže, bo morala jugoslovanska industrijska proizvodnja v prihodnjih mesecih povečati svoj doprinos k izvozu.

ZAHODNA POMOČ INDIJI

Devet zahodnih držav in Svetovna banka ter »International Development Association« (Zveza za mednarodni razvoj) so se obvezale, da bodo sodelovale pri izvedbi projektov, predvidenih za četrto leto tretjega indijskega petletnega gospodarskega načrta, s prispevkom v znesku ene milijarde in 25 milijonov dolarjev. S tem se je zvišal celotni prispevek teh držav in ustanov v prvih štirih letih tretjega indijskega gospodarskega načrta na 4 milijarde in 445 milijonov dolarjev. Od omenjene vsote ene milijarde in 25 milijonov dolarjev bodo prispevale največ Združene države in sicer 435 milijonov, najmanj pa Avstrija, en milijon. Italija bo dala 36 milijonov dolarjev. Ostale države so Kanada, 41 milijonov, Francija 20, Nemčija 95, Japonska 60, Holandija 11, Velika Britanija 84 in Svetovna banka ter Zveza za razvoj 24 milijonov.

Nemško ministrstvo za promet je naznanilo, da bodo razširili avtocesto med Kölnom in Bonnomo tako, da bo imela šest cestišč, z gredami oziroma živo mejo v sredini. Ta cesta je velikanske važnosti za promet s sedanjo nemško prestolnico.

BO ŽITO NAPRAVILO KONEC NAPETOSTI MED VZHODOM IN ZAHODOM?

Po mnenju kanadskega ministra za zunanjo trgovino ne bo mogla Sovjetska zveza nikoli več postati izvoznica žita. Temu je delno krivo naraščanje njenega prebivalstva, delno pa dejstvo, da na zellji, ki so jo pridobili za poljedelstvo v severnih tajgah in drugod, ni mogoče pridelovati dobrega žita.

Kanadski minister misli, da bo to prisililo Sovjetsko zvezo in druge komunistične države k pravemu zbližanju z Zahodom.

KAM Z DOLARJI?

V blagajnah ameriške vladne Agencije za pomoč tujini se je nabralo že čez 6 milijard dolarjev nedvignjenega denarja, ki je bil namenjen za pomoč. Zdaj naj bi senatna komisija za pomoč tujini odločila, kam s tem denarjem, ali ga hitro uporabiti za pomoč, ali ga vrniti v državno blagajno.

To bi ne smel biti problem spričo dejstva, da je na svetu na stotine milijonov ljudi, ki dobesedno stradajo, in da umre v nekaterih azijskih in afriških državah polovica dojenčkov zaradi podhranjenosti in nezadostne zdravstvene pomoči.

— • —

V hamburškem pristanu je dala pristaniška uprava v obrat največji plavajoči žerjav na svetu, za izredno težke tovore. Žerjav tehta 400 ton. Izdelala ga je tovarna Ulrich Harms.

Iz Londona poročajo, da se pripravlja za jesen močna mednarodna propaganda za pravo volno in sicer na pobudo Mednarodnega sekretariata za volno. S tako propagando bi radi zajeli konkurenco umetnih in sintetičnih vlaken.

Manj za ljudi, več za živali

Statistika pravi, da so še pred 8 leti kruh in krušna žita predstavljala 22% ljudske prehrane v Italiji, dočim se je v teh letih odstotek znižal za več kot 1/3 in predstavlja danes komaj 14%. Ni se pa znižal v enaki meri po vseji državi. Najbolj se je znižal v severnih, bolj industrijskih provincah, kjer služi meso vedno bolj za temelj prehrane. V ostalih provincah je prehrana s kruhom manj izgubila na pomenu, v nekaterih se je celo povečala. Največji kruhojedci so namreč predvsem revnejši sloji in revnejši narodi, ki si bogatejše in dražje prehrane iz mesa, masti, sira, jajc in sladkorja, itd., ne morejo privoščiti. So pa tudi narodi, ki nimajo niti za kruh in so tudi tega hudo lačni. V Italiji imamo tudi take predele. Povišanje porabe kruha v teh predelih pomeni, da so se razmere v prehrani izboljšale, da se je življenjska raven dvignila.

Ce pa krušna žita izgubljajo svojo važnost za človeško prehrano, jo v izdatnejši meri pridobivajo za krmljenje živali. Perutinarstva in prašičereje si brez zrnja skoraj niti predstavljati ne moremo, a tudi za druge veje živinoreje je zrnje zelo važno in ne najmanj v govedoreji. Danes urejajo po celem svetu pitališča z namenom, da bi priredili več mesa, po katerem je vedno večje vprašanje. Brez zrnja pa ni pitanja. Vprašanje je le, katero zrnje največ zaleže, katero je najbolj ekonomično, najbolj gospodarsko priporočljivo. V tem oziru delajo najrazličnejše poskuse s podrobnimi računi in trenutno bi bila po teh poskusih od

vsega zrnja najbolj priporočljiva soja. Ta fižolu podobna rastlina je doma iz vzhodne Azije, a je sejejo mnogo tudi v ZDA, manj v Evropi. Soja je zelo bogata na dragocene beljakovine in olju, ki služi za zabelo in razne industrijske svrhe.

— • —

ZANIMIV POSKUS Z VEČNO DETELJO (LUCERNO)

Univerza v Perugii preizkuša 25 sort lucerne ali večne detelje (erba medica, medicago sativa) na dobo trajanja. Med preizkusnimi sortami je 1 iz ZDA, 7 je francoskih in 17 italijanskih. Setev je bila izvršena marca 1961. Tekom 1. poletja (1961) je ovenelo 3,5% rastlin. Preko zime 1961/62 je ovenelo nadaljnjih 3,3%. V poletju 1962 je znašala izguba 15,1%, preko zime 1962/63 je ovenelo 6,1% in preko poletja 1963 nadaljnjih 8,6%, tako da je do konca leta 1963 v srednjem izgubilo 36,6% rastlin.

Ce presodimo posamezne sorte ugotovimo, da se je najslabše obnesla ona iz ZDA, ki je izgubila 67,7% ali več kot 2/3 vseh rastlin. Najmanjšo izgubo sta zaznamovali 2 sorti iz Padske nižine, ki sta izgubili 24,4 in 26,2% rastlin. Na 3. mesto je prišla francoska sorta »Marais de Challans« s 26,9% izgube. Na naslednjih treh mestih so se uveljavila semena iz Trevisa, Vidma in »Friulana« iz Premariaca pod Čedadom, in sicer prvo s 27,1%, drugo z 28,1 in tretje z 29,1% izgube. Vse ostale sorte so se obnesle slabše, to je z večjo izgubo rastlin.

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

Dogodki v Drežnici, Kobaridu, Starem se lu in okolici so pomenili prvi organizirani vpad fašizma v našo deželo. Sporazum med italijanskim in slovenskim ljudstvom, za katerega so delali najboljši možje na obeh straneh, je bil na tem, da se razbije za vedno.

Spričo tega usodnega in težkega položaja je goriški deželni odbor, kot zastopnik italijanskega in slovenskega prebivalstva Goriške, zavzel svoje stališče in sklenil resolucijo, ki jo priobčujemo:

Deželni odbor goriško-gradiščanski izraža vse svoje ogorčenje nad grdim dejanjem nekaterih zločincev, ki so onečastili spomenik na Krnu, ki ga je postavila hvaljezna

116. Dr. E. BESEDNJAK

Italija svojim največjim junakom. S tem so razžalili domovino in civilizacijo, in zato zahteva, naj pravica uveljavi najstrožje ukrepe proti moralnim in dejanskim povzročiteljem zlodejstva, da se tako ustvari primer, da ne sme nihče dvigniti nekaznovano skrunilne roke proti simbolom, najsvetejšim vsakemu italijanskemu srcu.

Istočasno pa dviga slovesen protest proti vsakomur, ki bi hotel ostudno dejanje nekaterih zločincev naprtiti na rovaš mirnega in civiliziranega naroda, ki je potom svojih zakonitih zastopnikov prostovoljno izjavil, da noče imeti ničesar skupnega s skrunilci spomenika, posvečenega slavi krnskih junakov.

Ker je uverjen, da se oskrunjenje na Krnu ne maščuje z vandalizmom, nad nedolžnimi državljani in z onečaščenjem slovenskega kulturnega simbola, zato obsoja nasilstva, izvršena na osebah in na imetju v Drežnici in Kobaridu, ter zahteva v varstvo prestiža in časti države, da vlada odredi primerne ukrepe proti ponovitvi takih nasilstev.

V znak ostre obsodbe skrunilnega vandalizma daruje deželni odbor znesek 8000 (osem tisoč) lir kot prvo pomoč nedolžnim žrtvam krivičnih represalij v občinah krnskega pogorja.

Odgovor fašistov

Zadnji del resolucije deželnega odbora je podžgal politične strasti fašistovskih organizacij. Pogumni sklep deželnega odbora jih je zadel na zelo občutljivem mestu.

Poslanec Giunta je prišel v lastni osebi v Gorico in sklical kljub vsem vladnim prepovedim shod, na katerem je 120 fašistov sklenilo naravnost nezaslišano resolucijo. V njej trdijo: 1. da je deželni odbor »v svojem jezuitsko sestavljenem sklepu pokazal očitno solidarnost z odgovornimi moralnimi povzročitelji oskrnitve na Krnu«; 2. da se izraža v tem sklepu sovražstvo, srd in balkanska zlobnost slovanskih elementov »in nekaterih tako imenovanih« Italijanov proti »plemenitim fašistovskim oddelkom«, ki so maščevali krnske mrličke; 3. da podpirajo nekateri italijanski listi »delo slovanskih krogov, ki hočejo polagoma in z rafinirano premetenostjo« ustvariti sovražno razpoloženje proti državi.

Iz teh vzrokov poziva resolucija vlado, naj posveti svojo pozornost »sramotnemu zadržanju goriškega deželnega odbora« ter naj »deželni odbor odstavi«.

Ce pa ostanejo še nadalje taki ljudje na svojih mestih, tedaj bodo »fašisti primorani nastopiti na lastno pest in bodo v ta namen uporabili vse sile bojnih oddelkov III. cone«.

Mislimo, da tako predrzne resolucije Goriška še ni doživela. Kedaj ste slišali, da bi kaka politična organizacija grozi vladu, da bo odstavila javne oblasti? Kedaj ste že čuli, da bi kaka stranka izjavila, da misli postaviti na noge pravcato in resnično armado? Kdo je kedaj bolj uničeval ugled vojske, vlade in države? Višek vsega pa je ta, da vlada k vsemu temu molči in požira pridno vse žalitve — je napisala Goriška straža.

Toda resolucija ni le predrzna, temveč ravno tako nespametna. Da je politik Giunta lopnil po avtonomiji in deželnem odboru, je bila politična bedarija. Fašisti so hoteli z resolucijo udariti deželni odbor, toda lopnili so po glavi sebe. Kajti vse, kar je

v naši deželi avtonomističnega, se je namah združilo. Vse stranke brez razlike narodnosti (celo del goriških fašistov) so čutile, da je naperjen napad na življenjske interese cele pokrajine.

Odmev v inozemstvu

Jugoslovanski listi so se obširno ukvarjali z dogodki v Kobaridu in v Drežnici in so z ostrimi besedami obsojali postopanje fašistov, ki so v »imenu Italije izvajali usodna nasilstva na škodo soplemenjakov onkraj meje«.

»Jutro« piše, da bodo grozote v Drežnici in Kobaridu nedvomno imele svoj odmev v parlamentu. In res je več posancev predložilo vprašanja in interpelacije v tem pogledu in se napeto pričakuje tozadevna razprava.

Zagrebski listi so pisali, da je gospod Antonijeva, pooblaščen minister v Rimu, dobil od beograjske vlade naročilo, naj energično protestira pri ministrskem svetu »proti pasivnemu vedenju italijanskih oblasti, ki bi bile gotovo mogle, če bi bile hotele, preprečiti divje represalije na škodo jugoslovanskih soplemenjakov onkraj meje«.

Jugoslovanski časnikarji, spremljani od beograjskih poročevalcev nekaterih francoskih in angleških listov, so, kakor poroča »Riječ«, izvršili v pasu Krna preiskavo. »Epoha« piše v svojem komentarju o dogodkih v Drežnici, da bo »izključno na fašiste padla odgovornost za nastanek močnega slovanskega iredentizma v mejah italijanskega kraljestva«.

Francoski listi so prinesli obširna poročila o dogodkih v Drežnici: »Matin« je napadel z ostrimi besedami italijanske oblasti, ki »vse dovoljujejo fašistom«, in je zapisal med drugim, da »je obnemoglost italijanske vlade najzanesljivejši znak pretežkega položaja, ki se nahaja v njem Italija«.

Italijani v Beogradu so »kaznovalni pohod fašistov« obsojali, ker so si bili na jasnem, da so »junaštva« fašistov brezdvomno dala povod jugoslovanskemu tisku za izbruhe proti »italijanskemu zatiranju« in so pripomogla le k razpaljenju uspavane iredentizma med slovanskim ljudstvom onkraj meje. (Dalje)

Nekaj palčkov so pustili v koči, da so pazili na zvezane razbojnike, ki pa se tako niso mogli ganiti. Evica jn bila trudna, toda misel, da bo kmalu videla očka, ji je dajala moči, da se ni pritoževala, ko je morala v temi hitro hoditi po skritih gozdnih stezah, ki so jih bili utrli skozi gozd palčki in jih tudi samo oni razločevali. Celo v temi so hodili o njih čisto zanesljivo in varno. Ko pa jo je končno le premarala utrujenost, jo je vzel Janez na hrbet in jo nesel štiporame kot prejšnji večer Tinčka. Tudi ona mu je kmalu zadremala na hrbtu. Janez je previdno stopal, da se ne bi spotaknil in je vzdramil. Čutil je njeno toplo sapo na svojem vratu, in misel, da je pomagal ubogo deklico rešiti, ga je kar osrečevala.

Dolgo so tako hodili in zvezde na nebu so že začele bledeti, so so zagledali pred seboj palčka z dolgo sulico v roki, ki jim je živahno mahal, naj se ustavijo. Bil je eden izmed tistih, ki so odhiteli naprej.

»Pst!« jih je posvaril in si položil prst na usta, ko so se ustavili.

»Čisto blizu so že!« je zašepetal. Bil je ves zasopihan ker je tako naglo tekel, da bi jih pravočasno obvestil.

Palček Oprezalček mu je dal piti iz svoje čutarice, nato pa je palček povedal, da je Evičin očka že naletel na oba razbojnika, ki sta ga čakala na robu gozda, in zdaj ga peljeta skozi gozd proti razbojniški koči. S seboj vodita tudi njegovo obloženo mulo.

Trije bratje gredo po svetu

F. J. 16

PRAVLJICA

Ostali palčki iz predstraže jim naskrivaj sledijo.

Šepetaje so se pomenili, kaj je storiti. Toda bojni posvet ni bil dolg, saj se je mudilo.

»Mislim, da je zdaj na nas vrsta, da pripravimo razbojnikoma zasedo,« je rekel Janez.

»To je dobra misel,« je dejal Palček Oprezalček. »Poznam stezo, po kateri bodo prišli, ker jo razbojniki vedno uporabljajo, kadar imajo s seboj mule ali konje. Tam, kjer je najožja, se bomo skrili v zasedo. Mi palčki bomo neopazno vtaknili razbojnikoma dolgi palici med noge, da se bosta spotaknila, in nato jima bomo spodnesli noge, da se bosta zvrnila po tleh. Ti in tvoj večji brat pa ju hitro kresnita s puškinim kopitom po glavah ter ju zvežita, pa bo opravljeno. Vrvi imamo že pripravljene.«

Pokazal je na dolgo tanko, pa močno vrv, ki jo je nosil ovito čez ramo kot kak hribolazec.

Janez in Miha sta se strinjala z njegovim načrtom. Janez je položil spečo Evico na mehki mah in pustil pri njej nekaj palčkov, da bi pazili nanjo, potem pa so odhiteli pod vodstvom Palčka Oprezalčka proti kraju, kjer so se hoteli skriti v zasedo. (Dalje)

Zgodovina pošte

Prejšnji teden se je končal na Dunaju 15. mednarodni kongres svetovne poštne zveze. Ob tej priložnosti so izdali tudi znamke s slikami nekdanjih postiljanskih uniform in drugih znamenitosti iz zgodovine pošte.

Prva prenašanja poročil so poznali že stari Perzijci v 6. stoletju pr. Kr. Kralj Cir je uredil stalno zvezo z oddaljenimi pokrajinami po posebnih slih, ki so tekli ali jezili. Tudi Grki so imeli svoje hemerodrome ali brze sle. Eden najbolj znanih tekačev je tisti, ki je prinesel v Atene ustno poročilo o Miltijadovi zmagi na Maratonskem polju.

Rimljanom je uredil Cezar bolj stašno državno kurirsko službo ali cursus publicus. Jahajoči sli ali vedarii so v diu prenašali službena sporočila. Upehane konje so menjavali na posebnih postajah, imenovanih »mutatio« (menjava konj) ali »statio posita«. Iz besede »posita« ali postavljena, so kasneje skovali ime: »posta« in iz nje »pošta«. Bogati zasebniki so imeli posebne sužnje, tabelarii imenovane, ker so v teku prenašali na voščene tablice ali »tabelae« napisana sporočila.

Strogo se je pa ločila državna obveščevalna služba od zasebne. O državni pošti na Kitajskem poroča tudi Marco Polo v 13. stoletju. V srednjem veku so se posluževali »pošte« zlasti bogati samostani. Redovni bratje so prenašali peš ali na vozovih sporočila v škofijska mesta. Prvi mestni poštni sli so se pojavili šele v 15. stoletju. Pergamentne zvitke, tudi za zasebnike, so prenašali iz mesta v mesto v posebnih srebrom okovanih tučih, pozneje v torbah. Kot znak svoje obrti so nosili okrog vratu poseben ščitek in ob boku rog.

Prvi meddržavni poštni promet je postavil bergamaški plemič Francesco Tasso ali Taxis, ki je imel jazbeca v svojem grbu. Cesar Maksimilijan ga je imenoval za »vrhovnega poštnega mojstra« vseh habsburških dežel. Družina Torre - Tasso ali nemški Thurn - Taxis, katere potomci živijo še danes v devinskem gradu, je postavila tudi v Gorici svojo pošto postajo. Stoji še danes v gornjem mestu pod grajskim obzidjem. Na nazidku se bere še danes vklešan napis, da je »plemič Tasso postavil hišo na svobodnem kraju zase in za svoje«. Družina Tasso je imela mrežo poštne službe od Skandinavije do Španije, iz Holandije do Rima.

V 18. stoletju pa je poštno službo prevzemala že država. Vendar so krofje Taxis obdržali pošto v Prusiji celo do leta 1867 v svojih rokah.

S tehničnim napredkom se je tudi poštni promet »boljšal«. V svetovnem merilu se je razvil z izumom poštne znamke leta 1840. Zasluge pri tem ima Slovenec Košir, po katerem je znamko uvedel Anglež Rowland Hill. Plačevanje poštne je postalo neverjetno olajšano. Poštna kočija s postiljonom na visokem sedežu ali kozlu je dvigala oblake prahu po naših cestah, dokler je ni izpodrinila železnica. Z ustanovo svetovne poštne zveze v letu 1878. se je poštni promet razvil v današnjem smislu.

Razvija se pa tako naglo, da zvelmo za novice že naslednji dan iz časnikov, ali pa smo kar priče dogodka po televiziji. Trarà, trarà je kot vse na svetu odjeknil v po-zabo...

Obisk na velesejmu

(Nadaljevanje s 4. strani)

Pogoji se zde zapeljivi: tisoč ali dva tisoč lir na mesec, vendar pa si kupec s tem narpti obroke, ki se jih ne znebi več let. Gleda na nenavadno veliko število takih izdaj pa se zdi, da so se trgovsko zelo obnesle. Seveda si jih lahko kupi le, kdor ima dovolj veliko stanovanje, da more razstaviti v njem dolgo vrsto velikih in debelih knjig — skoraj prevelikih in predebelih za praktično rabo in prelepih za pogosto branje.

Manjšo knjižno razstavo najdemo tudi na jugoslovanski razstavi v Palači narodov. Svoje izdaje je razstavila zlasti Madinska knjiga iz Ljubljane. Zastopane pa so tudi druge slovenske založbe. Po leg romanov, slovenskih in prevodov, najdemo tam zlasti knjige zgodovinske, zemljepisne in umetnostne vsebine. Nekatere izdaje so prav lepe, vse pa okusne.

Velik poudarek je v jugoslovanskem paviljonu na propagandi za tujski promet. Ste ne krasijo velike fotografije najlepših jugoslovanskih turističnih centrov. Lov je ena glavnih turističnih privlačnosti, posebno Slovenije. V posebni vetrini so prikazane nagačene ptice, ki jih lahko lovi lovec v Sloveniji. Prav čedne so tudi razstavljene igračke nekega podjetja iz Izo'e, zlasti telefonigrača. V palači narodov najdemo tudi manjše kolektivne razstave raznih eksotičnih držav, tako Kameruna, ki je letos izmed afriških držav najbolj zastopan. Kamerunu je bil posvečen tudi poseben dan velesejma, 1. julij.

To je seveda samo drobec od tistega, kar nudi tržaški velesejem, čeprav ne spada med največje v Evropi. Obiskovavec se poteni, ko je izpolnil svoja formularja za nagradi in ju vrge v nabiralnika (dva: za občajno izžrebano nagrado in za avtomobil FIAT 500) utrujen zateče v »gastronomski park« in si privoščijo okrepčilo v jugoslovanskem, avstrijskem, ali tržaškem delu. Jugoslovanski del nudi nekoliko preskromno izbiro, samo klobase, šunko in pijače. Lahko bi nudili še kakšne specialitete. Letos so ljudje radi pokušali »Laško« pivo in ga primerjali z avstrijskimi in tržaškimi vrstami piva.

V spomin zaslužnim možem

Dne 22. septembra 1963 so se po mnogih letih zopet zbrali v Kronbergu nekdanji študentje nemške in slovenske gimnazije v Gorici. Bilo jih je 42, ki so maturirali do leta 1915. Vsi so že starejši ljudje, a še vedno mladostni. Obujali so spomine na mlada leta in tudi na hude boje, ki so jih v tistih časih vodili goriški Slovenci za priznanje svojih narodnih pravic in za svoj gospodarski, kulturni in politični napredek. Pri tem so soglasno ugotovili, da sta te borbe neustrašeno, nesebično in z uspehom vodila tudi dr. Anton Gregorčič in Andrej Gabršček. Oba sta danes že mrtva. Prvi počiva na pokopališču v Štandreu, drugi pa na Viču pri Ljubljani.

Dr. Anton Gregorčič je bil državni poslanec v dunajskem parlamentu, deželni poslanec in deželni odbornik v goriškem deželnem zboru in deželnem odboru, član deželnega šolskega sveta in še drugih javnih ustanov. Na teh položajih, ki jih je zavzemal mnogo let kot izvoljen zastopnik ljudstva, se je povsod odločno potegoval za koristi goriških Slovencev. Dosegel je velike uspehe, posebno na šolskem področju. Njegova največja zasluga pa je bila, da so v Gorici odprli popolno slovensko klasično gimnazijo, ki je bila ena izmed prvih v Sloveniji. Bil je izreden javni delavec.

Andrej Gabršček je bil lastnik Goriške tiskarne, izdajatelj in urednik lista »Soča«, podjetni založnik slovenskih knjig in revij in neustrašen borec za slovenske narodne pravice na vseh poljih javnega življenja. Gabršček je spisal tudi dve obsežni knjigi »Goriški Slovenci«, v katerih je skušal opisati borbe, razvoj in uspehe našega naroda od leta 1830 do leta 1924. Med prvo svetovno vojno je bil zaprt in interniran. Bil je pravi nacionalni revolucionar.

V znak hvalečnosti in kot skromno priznanje za njuno ogromno, nesebično in uspešno delo so nekdanji goriški študentje sklenili, da vzdajo na njuni obojni hiši, ki še stoja spominski plošči — dr. Antonu Gregorčiču na Vrsnem, Andreju Gabrščku pa v Kobariidu. Iz svoje srede so izvolili odbor za postavitev spominskih plošč Gabrščku in Andreju in Gregorčiču dr. Antonu, ki ima svoj sedež v Vrtojbi, 74 p. Semeter pri Gorici. Odbor ima nalogo, da izvede to zamisel in zbere potrebna denarna sredstva.

Del stroškov bodo krili študentje sami ostale pa bodo skušali kriti z nabirko. Zato se obračajo na vse goriške rojake in vse prijatelje za prispevek, ki naj jih nakazujejo na navedeni tekoči račun odbora: 608-11-638-1935 pri podružnici narodne banke v Novi Gorici.

Prispevki v lirah naj se nakažejo na poštni tekoči račun 24-17418, čigar lastnik je »Vinoagrarica«, Piazza Vittoria 7 Gorizia.

ŽENA IN DOM

Nekaj kratkih kozmetičnih nasvetov

Ce hočete imeti lepo, svežo in čisto kožo obraza, ravajte se na ta način:

1. Popijte vsako jutro kozarec hladne vode na tešče, da bo prebava v redu.
2. Ne uživajte preveč začinjenih, mastnih jedi, alkohola in črne kave, ampak poskrbite, da boste vsak dan zaužile vsaj ¼ kg sadja ali zelenjave. Zelo priporočljive so pomaranče in limone.
3. Ne kadite.
4. Gibajte se mnogo na svežem zraku. Če morete, pojdite na delo raje peš kot pa s tramvajem ali avtobusom.
5. Če morete, ostanite brez pudra. Ako ga pa rabite, ne pudrajte se nikoli naravnost na kožo, ampak jo namažite najprej z dobro dnevno kremo.
6. Zvečer ne pozabite izmisti ličil z obraza. To lahko napravite z lepčilnim mlekom ali z mandeljinovim oljem. Tudi naravno mleko lahko služi temu namenu. Ponoči namažite si obraz z dobro lanolinsko kremo.

7. Spite vsaj 7 ur dnevno.

- Neprijeten duh iz ust po uživanju česna in čebule omilite, če zgrizete lupinico limone.
- Brazgotin po operacijah ali opeklinah vsaj pol leta po nastanku ne izpostavljajte sončnim žarkom, da bo brazgotina gladka.
- Pri izpiranju las vlijte pred zadnjim umivanjem v vodo nekaj kisa, ki bo nevtraliziral alkaliteto mila. Blondinke naj dodajo vodi limono namesto kisa.
- Dolgo trajajoča vnetja ob nohtih, ki jih posebno čutimo, če roke dolgo močimo, odpravimo, če vsak večer namažemo konico obolelega prsta z jodovo tinkturo (1 del jodove tinkture in dva dela alkohola).
- Če se nohti lomijo, jih nekaj časa ne smete lakirati. Krajšate jih s pilo, ne s škarpami.
- Rdeče puste roke z razpokano kožo namažemo zvečer s kapljico ožete limone, pa bodo takoj boljše.

91. Pierrot in Nepeesa sta hitela za psom. Ubogi Baree je bežal v brezglavem strahu. Slišal je njune korake, slišal njune klice in se neprestano spominjal rezkega poka in strašne bolečine, ki ga je takrat pretresla. Bolj se je bal ljudi kakor vseh drugih bitij, raje bi se srečal z medvedom ali katerikoli drugim sovražnikom.

92. Nepeesa je tekla za njim skoraj tako hitro, kakor je bežal. Baree zato ni pazil, kam teče in je zavil v sotesko med dvema visokima pečinama. Dvajset metrov visoka skala mu je zaprla pot, zato se je obrnil nazaj, odkoder je prišel. Tam pa je skoraj tik pred seboj zagledal Nepeesu in takoj za njo Pierrota. »Tukaj je!« je dekle zaklicalo.

93. Baree se je zatekel pred njima med gosto poganjajoče mladike balzamovcev, Nepeesa pa se je pognala za njim. Dolgi razpleteni lasje so se ji zapletli v veje in ustavila se je, da bi jih osvobodila. Pierrot jo je prehitel. Približal se je Bareeju, ta pa se je še enkrat obrnil in stekel nazaj, prav k Vitki Vrbi.

94. Tekel je tako hitro, da ni utegnil spremeniti smeri in se ji je zakadil prav pod noge. Nepeesa se je vrgla nanj. Baree je začutil, kako ga dušijo njeni lasje in kako njene roke grabijo za njim. Vitka Vrba pa se je z rokami zapletla v lase in že se je Baree izmaknil izpod nje in stekel dalje, nazaj v slepi kanjon.

95. Nepeesa je skočila kvišku. Vsa zasopla je bila in smehljala se je. Pierrot je prestrašen pritekel, ona pa mu je zaklicala: »Pomisl! Je sem ga držala v rokah, pa me ni ugriznil!« Tedaj se je sama začudila. Res, neprevidna je bila, pa je ni ugriznil! Smehljala se je očetu in z bleščečimi očmi zašepetala skoraj s spoštovanjem: »BAREE!«

96. Pierrot je ob tem imenu vztrepetal. Sklenil je roke in zaklical: »Ne, to ne more biti res! Hitro za njim, ne smeva ga izgubiti!« Med tem časom je Baree zaman iskal izhod iz slepega kanjona. Tekal je v ozkih prehodih med skalami in se znašel na prijetnem travniku. Tam pa se je tako prestrašen ustavil, da se je zrušil na zadnji nogi.